

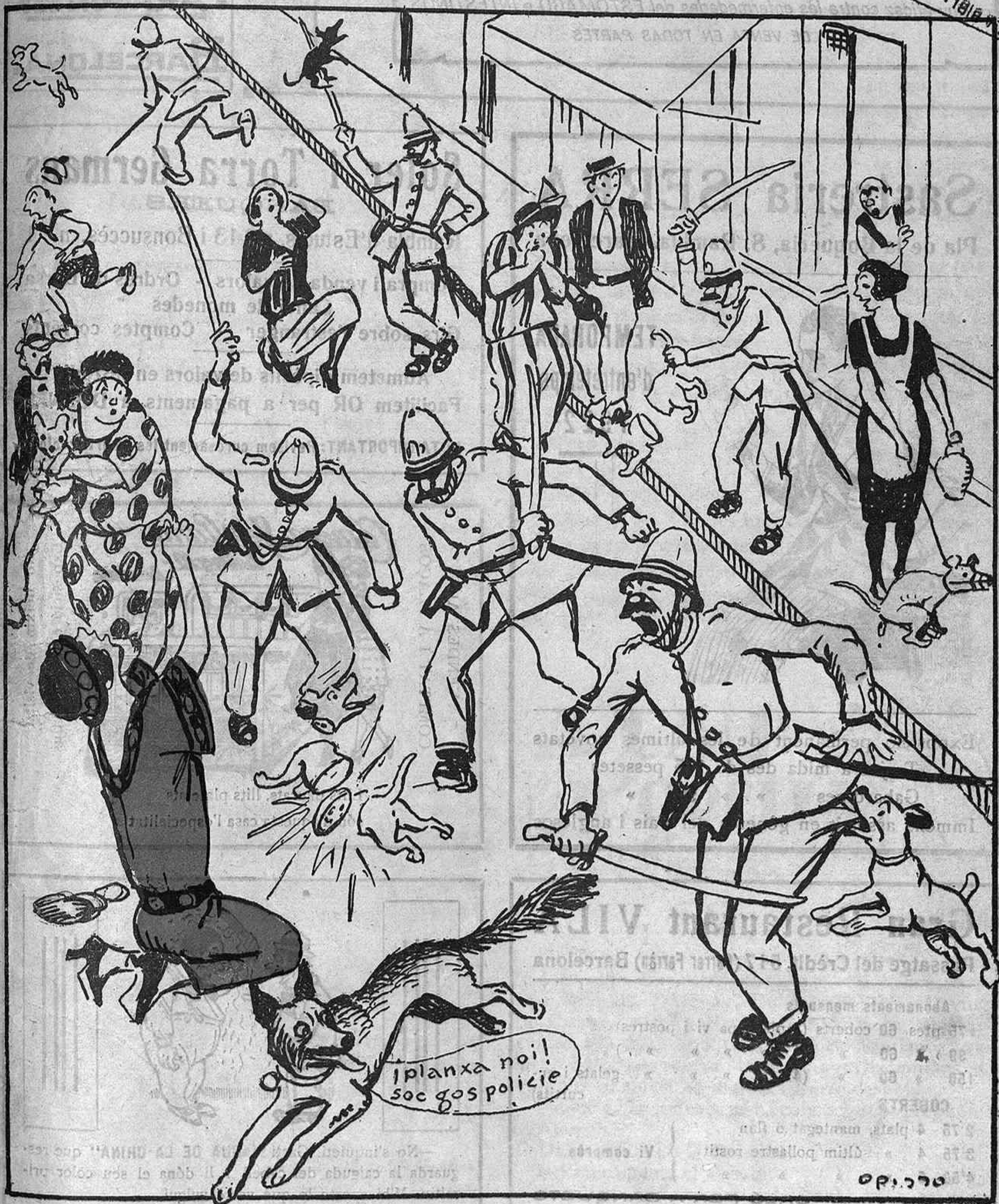
L'Esquella de la Torratxa

Año XLV.

Número 2269

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 1.er de setembre de 1922

NOVES ORDRES GOVERNATIVES

La manera d'acabar amb els gossos

GASTROL

★ MIRET ★

Muy eficaz contra las enfermedades del ESTÓMAGO e INTESTINOS
DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas
PRECIOS-INVROSIMILES

ARAGON 229
BARCELONA.

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
d'entretemps
1922

Exposició permanent de les últimes novetats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1
Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes
Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

VENDES AL
COMPTAT I A PLAÇOS

No deixin de visitar
l'Exposició els dies festius

Llits daurats, llits platejats
són d'aquesta casa l'especialitat

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

Abonaments mensuals

75 pts.	60 coberts	(3 plats, pa vi i postres)	
99 »	60 »	(4 » » » »)	
150 »	60 »	(4 » » » »)	gelats i en-curtits)

COBERTS

2'75	4 plats,	mantegat o flan	} Vi comprès
3'75	4 »	últim pollastre rostit	
4'50	5 »	» » » »	

SALÓ PER A BANQUETS

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que resguarda la caiguda del cabell i li dóna el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El mes de les passions

El setembre va ésser, anys i anys, un mes revolucionari. Ara era el mes etern de la verema, dels examens, de les inauguracions de temporades teatrals i del retorn dels estiuejants. Pel setembre, torna la vida, i se comença l'any, més que pel gener.

I comencen, també, les passions. Perquè no ho és el maig, el mes que fa bategar els cors, ni és la Primavera la que la sang altera. És el setembre. Amb ell comencen les passions polítiques; les passions del joc i de la carn, amansides a l'estiu; les passions del *cine* i les passions del futbol. Sobretot aquestes. Els futbolistes fan com els raïms. Pel juliol, deixen de jugar. Pel juliol, ni dona, ni cargol, ni futbol. A l'agost, comencen a pintar els raïms i els futbolistes, i al setembre maduren i s'omplen els cups i els Estadis. Llavors, lo que no va fer la Primavera, lo que no va fer l'Estiu, ho fa el setembre, per dins amb el vi novell i per fora amb el futbol.

I quines passions! Ni les polítiques, ni les dels sindicats, ni les de l'amor! El baló, sembla el propi cor humà rebotant per camps i carrers, i els «clubmens», els del «Barcelona» i l'«Espanol»; els de l'«Europa» i els de l'«Unió», de Sans; els de l'«Avenç», de Sant Andreu, i els del «Martinenc», rivals a la vella manera, uns Capulets i Montescs, o uns blasquistes i sorianistes.

Abans morirà un del «Barcelona» que trepitjar el camp de l'«Espanol», encara que hi sigui En Zamora. —Que no et torni a veure per l'«Espanol»!— dirà el pare barceloní, an el seu fill, com si fos un lloc de perdició. I presenciarem lluites terribles entre els dos bàndols, i cargaran els guàrdies, i altra volta se complirà la profecia d'En Maragall, anant a les festes, amb el cor ple de valor, com a la guerra.

A Barcelona tenim tres guerres civils permanents, de catalanistes i espanyolistes, la dels sindicats i la

dels futbolistes. Ens ha estat contat que en un dels pobles agregats, perquè el fill de l'amo d'una botiga se va passar al club contrari, la gent deixà de comprar-hi, i a la botiga li va caure un estigma.

—Es la botiga del traïdor—deien.

Mai cap traïdor a cap causa, ha estat penat així. Per a que un poble castigui una traïdoria tan fortament, cal anar a Irlanda. De causes an aquí n'hem tingut de tota mena, i de companys de causa traïdors, també. Però, veïam quin despatx, quin magatzem, quina botiga ha estat boicotejada, com aquesta, per traïció a la causa del futbol local?

Inversament, el fidel és exaltat. Un que permanece ferm en un club, pot donar més fe que un notari. El que domina el joc, té capacitat per a totes les tècniques i totes les feines.

—Home, vostè que necessita un xicot—li digueren a un amic—jo li en tinc un que em sembla que li plaurà.

—Però sap l'ofici?

—Ja l'apendrà.

—Però no sap l'ofici?

—Ben bé, no. Però és un «as» del «Martinenc».

—Doncs així que vingui.

El futbol és la nostra única passió. És tan forta que no podria resistir l'Estiu, i la deixem pel setembre.

PARADOX

Vedere Itàlia

Hi ha una corrent cap l'Àlia. N'arriben l'Alomar, En Josep Pla, En Pere Corominas. Hi han estat En Riba Bracons, l'Aragay, En López Picó. Hi viuen En Carner, accidentalment, i En Diego Ruíz per sempre més. Està a punt d'anar-hi En Santiago Rusiñol... Itàlia ens atrau, com en aquells mitjans del segle XIX quan tot ho omplia l'*Itàlia* desunida.

—Què és lo que més us ha commogut?—preguntem a l'Alomar.

Dubta, calla i a la fi respòn:

—Francament, el Vesubi.

Nosaltres comprenem. El Vesubi vé a ésser uns

llamps i trons que en lloc de venir del cel, surten de la terra.

Preguntem an En Pla:

—Tot—ens respòn.—Aquella Venècia... Aquell Gozzoli...

I afegeix, a lo Sthendal:

—I aquella passió que hi posen en tot els italians.

En Pere Corominas no ens ha dit res, però sabem lo que va dir an el seu fill que l'acompanyava. Aca-baven de visitar les runes de Pompèia i, a la sortida, En Pere Corominas exclamà:

—Després d'haver vist Pompèia ja em puc morir. Volia dir Nàpols: *Vedere Napoli e poi morire...*

Educació moderna

Decididament ens fem pagans. El sol, el mar, les barques i les veles, i el desnú, van recuperant els prestigis clàssics. La colònia escolar de Calafell, denominada república infantil, sembla que sigui una república grega. La dirigeix un poeta, En Gassol, que fa discursos i diu versos des d'una barca. Els nens van tot el dia amb el traje de bany arremangat...

En la darrera visita oficial, En Josep M.ª Junoy, que no serà mai catòlic, per molts teòlegs, sants pares i místics que llegeixi, anava admirant aquells pomells

de joventut amb trajos de bany. I com que és catòlic, apostòlic parisenc, deia admirat:

—Quines pubertats! Quines pubertats!

Un regidor se va creure que parlava d'alguna cosa picaresca.

VILAMAR

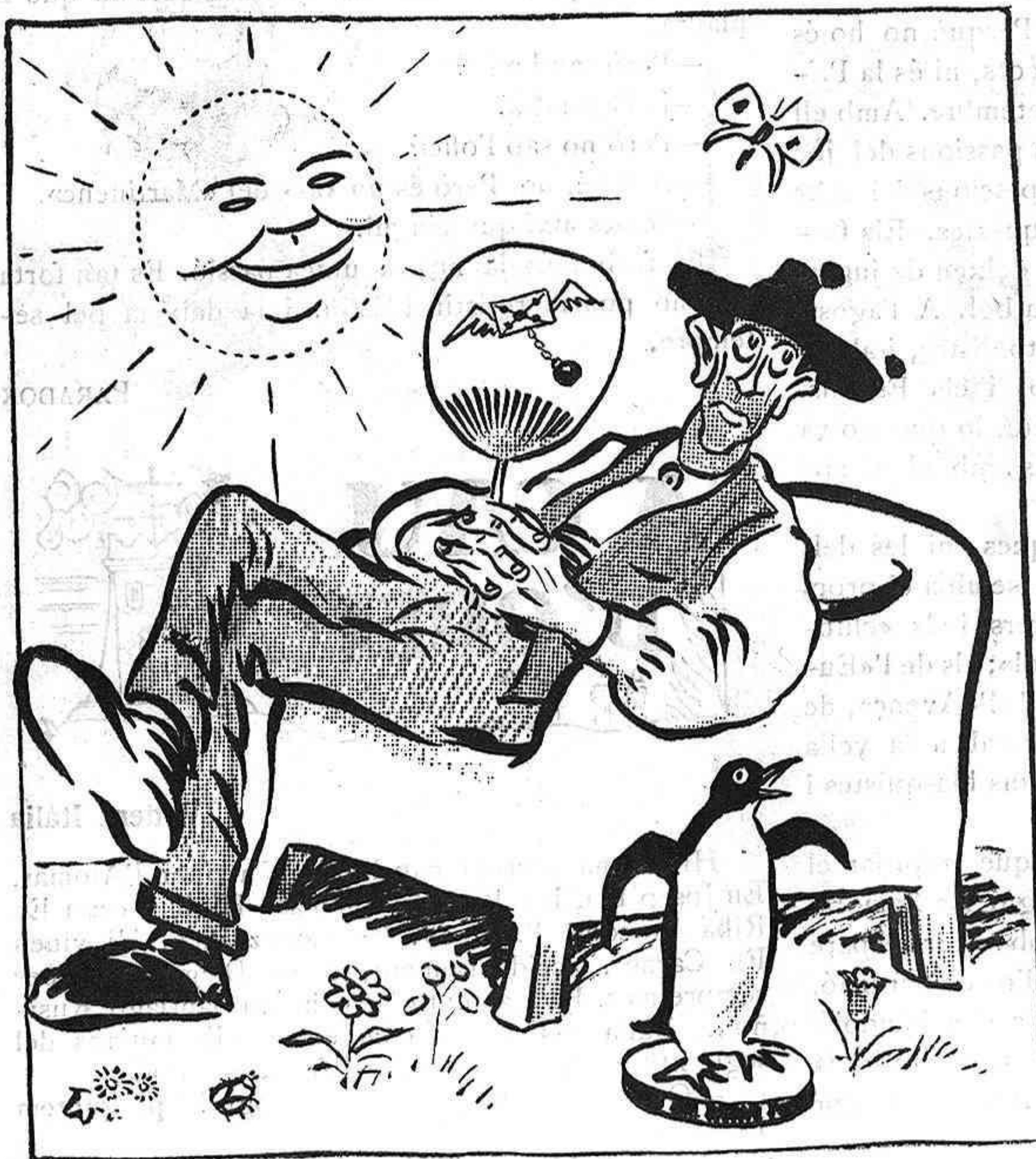
Per fi, sense regateig de cap mena, hem d'aplaudir al nostre Ajuntament. La colònia escolar instal·lada a la bonica platja de Calafell, anomenada República de Vilamar, és cosa que l'honora an ell i per consegüent a Barcelona.

El dia 25 del passat tingué lloc la visita oficial del nostre Ajuntament, poguent constatar tots els que hi assistirem l'admirable règim a que l'escolar República de Vilamar està sotmesa.

No tan sols els nois i noies hi troben l'esplai que cal per a enfortir-los físicament, sinó que s'enforteix molt més la seva moral, fent-los aptes per a donar la importància justa que tenen les coses de la vida.

Bells parlaments pronunciats pels senyors Gassol, Barbeny i Alcalde de Calafell, que foren contestats pel nostre Batlle, de la important tasca que porta a cap el distingit cos de professores i professors amb que compta la República.

Una bella festa i una demostració més de que la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona treballa de debó.

REFLEXIONS D'EN JOAN ESPANYOL

Diu que todo el servicio está normalizado, i no arriba ni una sola carta!

De l'estiueig

Per l'afany d'estiuejar,
a la mesada al cobrar

En Lluís, va a fora,
Amb la dona a son costat
fa el viatge a San Cugat,
car és a vora.

Prou d'ells parlen, a ciutat
i els alaben pel veïnat
per la pensada;

Dient:— Si tenen diners
bo és que passin a pagès
la temporada.

I, En Lluís cofoi per dins
de que parlin bé els veïns
d'ell i la dona.

I s'instalen, com si res,
a la casa d'un pagès
bona persona.

Prou es lleven dematí,
i riuen per un camí
que duu a les vinyes.

Els àpats no són senzills
que el pagès mata conills
i torra pinyes.

En les brises matinals
En Lluís caça pardals...

Quines caceres!
I en vesprades, quins plaers
ajassats, pels garrofers
i les figueres.

De nit brunzen els mosquits
i van fiblant atrevits,
però no implica;

car si vesteix l'estiueig,
i és moda, vinga fibleix,
vinga musica!

I En Lluís, prompte agotà
la mesada que cobrà

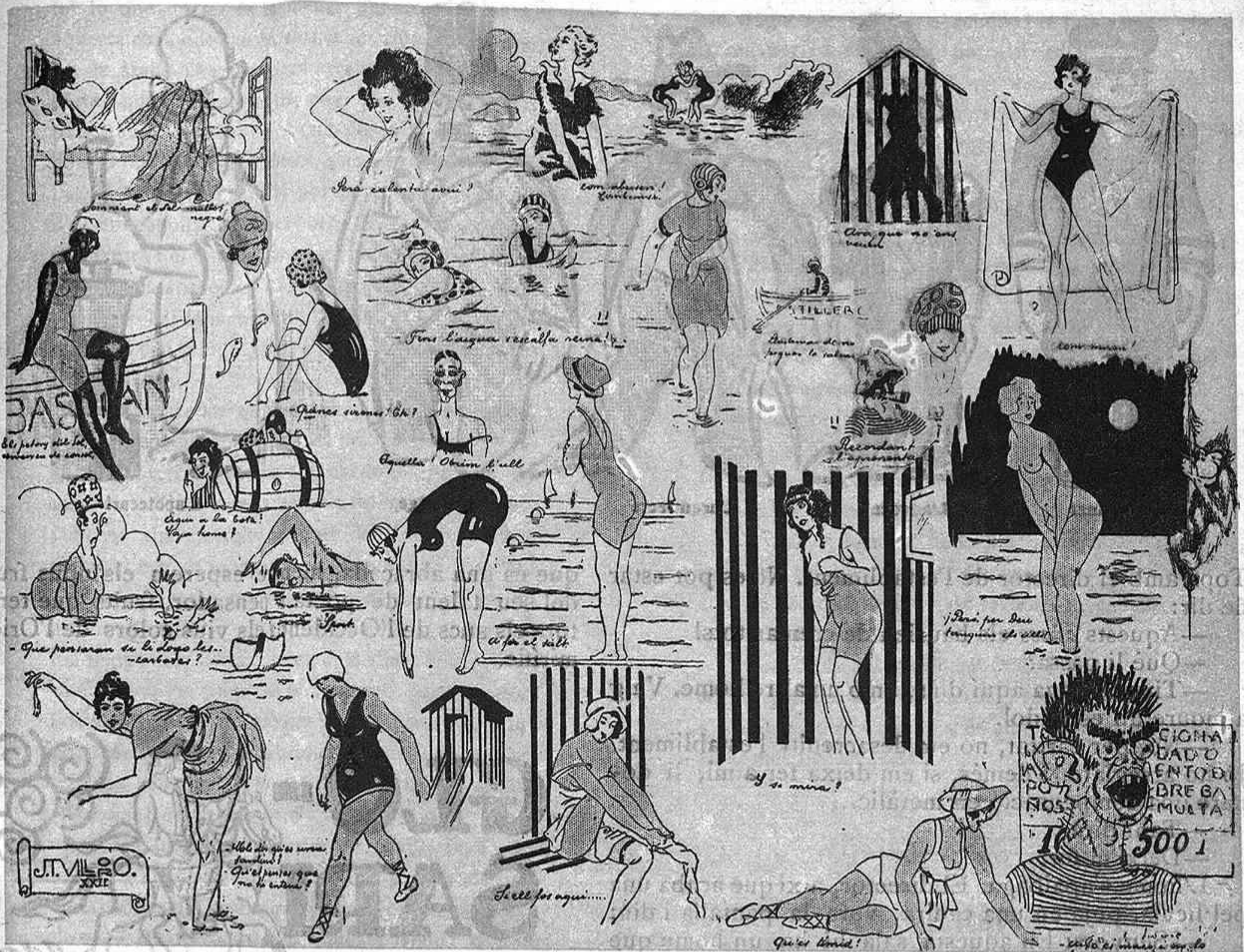
I diu la dona.

—I ara, com ho fem, Lluís,
per a pagar nostre pis
de Barcelona?

PETRONI II

NOTES DE LA PLATJA BARCELONINA

La setmana pròxima, com que el divendres és festa, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, seguint la seva costum en aquests casos, sortirà el dijous en lloc del divendres.

El número serà de gran interès i de molta actualitat, com ho podran comprovar els nostres llegidors.

La clau d'En Sánchez Guerra

El Govern ha guanyat. La vaga d'empleats de Correus ha sigut un fracàs. En Sánchez Guerra trobà una clau, que fou el famós decret de dissolució. Obrint la porta a la gent del carrer, tancant-la pels de dins, trobà una solució. Ara an En Sánchez Guerra li deu semblar que té una clau que servirà per a tot. Que no es faci il·lusions. La seva clau està molt lluny d'ésser un rossinyol. Potser ni és una clau tampoc. Potser no

és més que un ganxo en el que un altre dia, al volguer-ne fer ús, s'hi enganxarà ell mateix amb perill de trencar-se les cames.

La padrineta de guerra

El soldadet està trist, lluny dels seus, en terres del Marroc. No para d'escriure des d'allà als seus coneguts que li cerquin una padrineta de guerra: Si pot ésser, una desconeguda, perquè així, dins de l'incògnita, té més atractiu. Ja té la padrineta. S'escriuen les primeres lletres. Contades ja les desventures, venen les expansions més joioses, l'esperança, els anhels, els esplais del cor jove. I vinga preguntar a la padrineta com és, quin tipu té. No em podria enviar el seu retrat? El contemplaria en les hores de tristesa i d'enyorança. Me'l posaria prop del cor abans d'anar a la batalla. Potser a la nit, en el silenci calitjós, quan la terra africana panteja una mica més dolçament, me'l posaria a flor de llavi.

Ja té el retrat. No és mala la padrineta. Té uns ulls bonics. El retrat és fet de nou. La pose ensenya més que amaga una certa coqueteria... Caram! Caram! I si jo me'n enamorés d'aquesta padrineta? Però, no. No fem tonteries. Viu en un tercer pis del carrer de Xuclà. No és més que una romàntica.

El «cine» i la moral

En Rossendo sap que la seva dona és al cine amb un aimant. Ell va al cine disposat a fer un escàndol.

El mariner

L'advocat

L'arquitecte

El metge

L'apotecari

Topa amb el director de l'establiment. No es pot estar de dir:

—Aquests *cines* els haurien de cremar tots!

—Què li passa?

—Tinc la dona aquí dins, amb un altre home. Vaig a moure un escàndol.

—No, per caritat, no em desacrediti l'establiment. Jo ho arreglaré. I demés, si em deixa fer a mi, li donaré una compensació en metàl·lic...

—Tant dirà...

—Deixi'm fer.

L'home s'apaibaga. El director, així que acaba una pel·lícula, puja en una cadira, vora la pantalla i diu: —«Senyors: En aquesta sala hi ha un home que està amb una dona que no és la seva. Jo vull guardar la moral. Però vull també evitar un escàndol. Apagaré tots els llums i que se'n vagi la parella delinqüent. Així ningú els veurà i salvarem l'honor de la sala».

Quan es tornen a donar els llums, gairebé totes les parelles de la sala han fugit.

En Gabriel Alomar

Es troba entre nosaltres l'il·lustre poeta i pensador mallorquí, de retorn d'un viatge per França i Itàlia. En diaris i revistes de Madrid hem llegit alguns dels seus articles escrits durant el viatge; notes ràpides, vives, intenses i lluminoses en les que brilla aquest foc de la ment de l'Alomar que escalfa i dona llum. Indubtablement algun llibre genial en sortirà d'aquest viatge. L'activitat de l'Alomar està ara en plena ebullició, el seu pensament té una maduresa de fruita sucosa i colorida, els anys no disminueixen la frescor del seu esperit i li donen amplitud i profunditat. Està l'Alomar en el seu ple migdia, l'hora en que més fort canten les cigales i en que tot s'amara de llum i sota la llum tot vibra.

En aquesta hora zenital, la nostra benvinguda,

que és una abraçada, mentre esperem els nous fruits del seu talent de poeta i pensador, fruits que tenen tots els sucus de l'Occident i els vius colors de l'Orient mirífic.

GLO-SARI

DE L'ALHAMBRA

Apropòsit de les finestres, claustres, capitells, caselles i ferros que van desapareixent del seu lloc, aquests dies hem pensat en una desaparició que seria la més greu de totes: la desaparició de l'Alhambra.

No direm que aquesta meravella estigui a punt d'enderrocar-se (com ha dit algun pessimista), això ho deixem per als que siguin tècnics, però si que està en mans perilloses de fer-li perdre la bellesa: les mans de l'arqueòleg excavador.

Allí on pot gratar un d'aquests senyors arqueòlegs excavadors, tremoleu pel monument. L'excavador, donat a l'art gòtic, arrenca un altar magnífic si és estil renaixement per a trobar dos capitells, vulgars i lletjos, però que sien gòtics; aterriria l'Escorial per a trobar uns pobres fonaments d'una capella que hagués sigut gòtica. En no essent gòtic no té respecte. Aterriria el Parthenon per a trobar-hi un tros d'armadura del segle XIII o el segle XIV. Vé a ésser com un cirurgià, que per a estudiar un recó d'entranya obrís el cos d'una persona.

A l'Alhambra, salvant els respectes que devem al conservador com a persona honradíssima, han trobat un arqueòleg (un arqueòleg gratador) i l'edifici ja se'n

ressent. An aquest senyor li ha dat per lo àrabe, i tot lo que no ho és ha d'anar per terra. L'eura, aquesta eura que tan bé abriga les ruïnes, com que no és àrabe l'ha de tallar i arrencar-ne les arrels; l'arbre que no té sis segles, com que no és plantat pels àrabs, per molt que embelleixi aquells llocs i dongui ombra en els arabescs, s'ha de tallar de soca i arrel; a l'esquerda no hi pot haver herba i tot ha d'ésser despulat com dues hores després de nèixer, i la natura i el temps i els segles no tenen dret d'embellir-ho. L'arqueòleg no està per arbres, vol fonaments; trobar fonaments per a estudiar lo que hi havia, i un cop sapigut deixar la terra com trinxeres abandonades.

El restaurador de l'Alhambra ho fa així: fonaments, vinguen fonaments i res de bellesa ni fantasies. Si el terreny és baix, aplanar-lo i de lo que era una meravella fer-ne un camp de futbol... àrabe. Dels famosos xiprers vells del pati de Zindaroja n'han arrencat més de la meitat, per a tornar-ne a plantar d'altres que faran ombra d'aquí cent anys, si no els arrenquen altra volta, per a trobar un bocí de terrissa del temps dels abencerratges; el jardinet de Machuar, que donava l'entrada més poètica, més plena de flors i de flaire, de boixos simètrics i de murtres, a la pobra porta del palau, ha estat buidada quatre metres; i ara les flors són quatre murs vells que no tornaran a créixer, i Déu-nos-en-guard que creïessin, perquè en farien unes sales, d'àrabe de confiteria; i a tot arreu on hi pot haver alguna paret enfonsada, que tremolin les del costat, que per a sapiguer aquelles on eren, les deixaran descarnades i fredes, com un panteó d'aquests que no hi creixen les herbes.

La pobra Alhambra, en cent anys ha sofert tants i tants afronts que seria impossible de dir-los. De primer havia estat presó; després cova de gitanos; després li anaven robant les rajoles d'una a una, com qui s'emporta una relíquia; després havia sofert del mal de la restauració, i ara, al fi, quan ja semblava

que havia sortit de perill després de tantes malalties, han vingut a treure-li els cabells i la pell, o sien els arbres, per a sapiguer que porta al ventre.

I que és per demés el protestar. Han protestat molts escriptors, artistes, aimants del palau. En Valladar, En Zucena, tants i tants d'altres han protestat anys i més anys, però n'han fet el mateix esment que si cantessin a la lluna. S'haurien de veure les ruïnes perquè el Govern en fes esme t, i a fe que les ruïnes de l'Alhambra serien una cosa trista, perquè no hi ha arquitectura que necessiti més ambient i més fons, o més enquadrament que l'arquitectura àrabe. Les columnes del Parthenon, pel seu volum i per sa grandesa, poden recordar lo que foren; una piràmide mal-mesa sempre serà una piràmide; els murs d'una catedral si l'eura ombreja les esquerdes i la malva abriga les pedres, pot tenir una gran poesia, però l'Alhambra arruinada seria un pilot de guix.

La gran Alhambra necessita un mestre d'obres que conservi, i un jardiner d'arquitectura que l'abrigui i l'embolcalli de flors, de verdor i de consol, i els arqueòlegs no són així.

Déu salvi la pobra Alhambra de savis sense poesia. El que la cuidi excavant-la, i furgant-la, i... administrant-la no és un artista: és un funcionari. I mereix ésser més ben tractada.

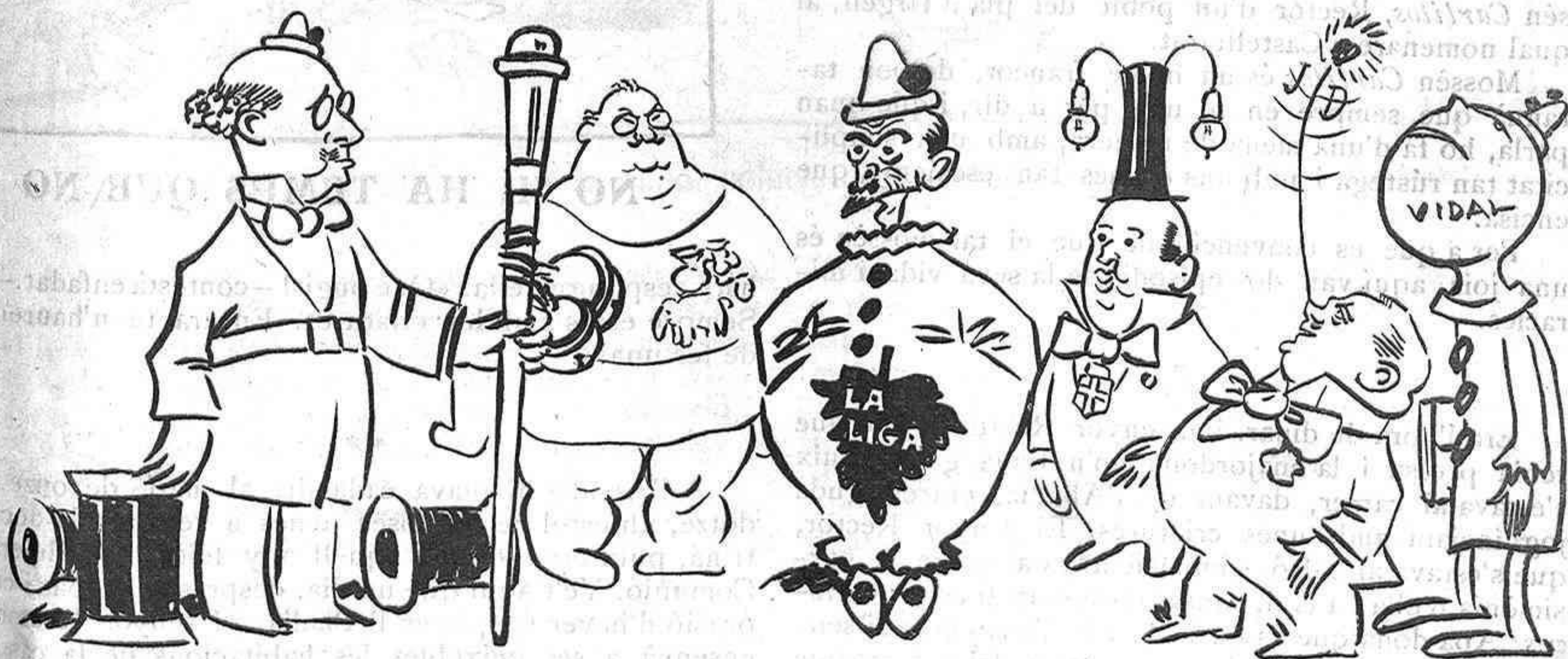
XARAU

Instantània

Un magistrat de l'Audiència
va preguntà a un advocat,
perquè sols les *males causes*
defensava, i contestà:

—Veurà; com de *causa bona*
no he pogut guanyar-ne cap,
vull mirar si amb les dolentes
hi sóc més atortunat.

PEPET DEL CARRIL

CIRC-EQUÈSTRE

Els pallassos que podria contractar En Marsans

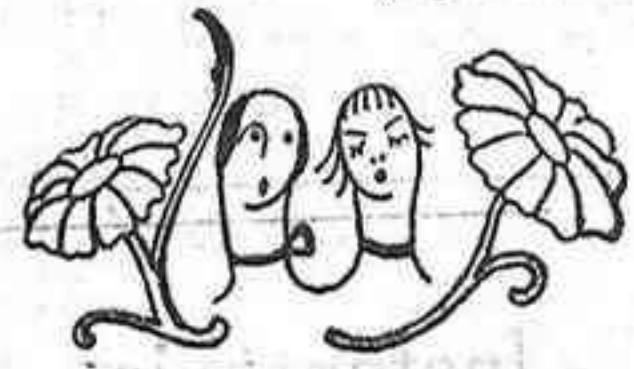

L'Angel Pestaña

La premsa de Madrid, més que la de Barcelona, ha reflexat la importància de l'atemptat contra aquest Capítol del sindicalisme. En Pestaña és un sincer, un honrat, un idealista. Creu en la virtut de la causa que defensa. Viu per la seva causa, que és la redempció de l'obrer. Qui escriu aquestes ratlles el coneix bastant an En Pestaña. Ha treballat amb ell, ha conviscut amb ell, l'ha vist alegre i trist, sà i malalt, en els centres obrers i a casa seva.

En Pestaña és l'home de les vaques magres, viu pobrement, sobriament, amb austeritat d'apòstol. També en continua il·luminació i efervescència d'apòstol. La seva vida i tot lo que hi pot haver al voltant d'una vida, ho dona per al triomf de la seva causa.

Aquest atemptat no ha fet més que donar-li una aureola. La sang vessada per certs homes, es converteix en llum. La sang dels pràctics, dels egoistes, dels homes que només van al seu negoci i caigui qui caigui, s'asseca, es renta i després res. La sang dels idealistes, no sé que té que fumeja en espirals, omple l'aire, l'irisa, o el carrega de tempestat; i en la terra on ha caigut hi queda una llevor que devegades és un fruit, devegades és una flor.

ELS CAPELLANS XIROIS

Un nou Rector de Vallfogona

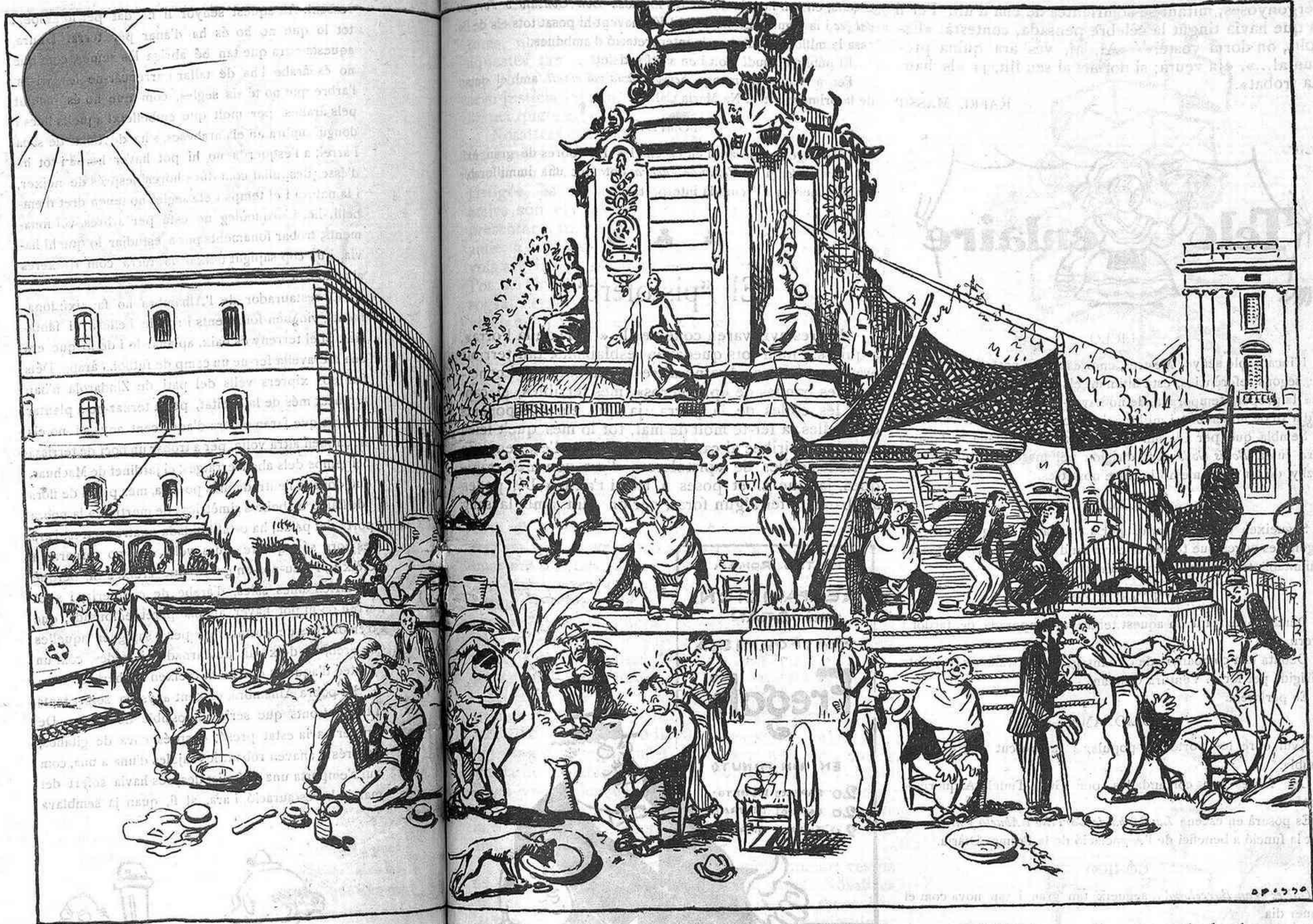
Al Rector de Vallfogona, cèlebre per ses picardies i acudits, li ha sortit un competidor. Aquest és mossèn *Carlitos*, Rector d'un poble del pla d'Urgell, al qual nomenarem Castelltarat.

Mossèn *Carlitos* és un home francot, de bon tarannà que sempre en té una per a dir, i que quan parla, ho fa d'una mena de manera, amb una simplicitat tan rústega i amb uns termes tan escaients, que encisa.

Per a que es convencin de que el tal mossèn és una joia, aquí van dos episodis de la seva vida i miracles.

**

Era l'hora de dinar, i el senyor Rector es veu que tenia pressa i la majordona no'n tenia gaire, puix s'estava al carrer, davant de l'Abadia, entretinguda joguinejant amb unes criatures. El senyor Rector, que s'estava al balcó, s'impacientava al veure la parsimònia d'ella i a la fi, cansat d'esperar, li cridà: «*Nieves!* Apa dona que és tard...». I la *Nieves* com si sentís ploure, ni cas. Empipat el mossèn, del poc cas que se li feia, cridà encara més fort: «*Nieves!*». «Què hi

NO HI HA TEMPS QUE NO TO

ha?» respongué ella. «Que pugis! — contestà enfadat. — Sempre estàs amb les criatures. Encara te n'hauré de fer una!».

**

A l'Abadia hi anava cada dia al matí, de onze a dotze, un estol de xamoses nenes a repassar la doctrina, puix eren les que aquell any feien la Primera Comunió. Ve't aquí que un dia, després del repàs i en ocasió d'haver fet pintar l'Abadia, el senyor Rector, ensenyà a ses deixebles les habitacions de la casa, començant pel menjador i acabant pel dormitori d'ell.

A ralet i de cara al sol, serà la millor solució quan hi hagi una altra vaga de barbers

Una d'aquelles nenes preguntà amb innocència: «Qui hi dorm aquí?» «Jo», respongué mossèn *Carlitos*. «I la senyoreta *Nieves* on dorm?», preguntà una mosseta, la més espigadeta, amb picardia. «La *Nieves* dorm allà», contestà signant-les una altra habitació.

Després d'haver-ho seguit tot, complacudes se despediren.

Al ésser al carrer, la que havia fet l'última pregunta, digué a ses companyes: «Em sembla que el senyor Rector ens ha enredat... La majordona no dorm allí». «Què vols dir, que?...». «Què vols que't digui?». «A mi em sembla...». «Déu me'n guard de jurar-ho per això...». Tot eren suposicions malicioses.

«Oh, quin pecat!...», digueren altres, però esclatant a riure. «Si el senyor Rector ho sentia!...» «Ja ho sabré, ja—reprengué la mosseta més maliciosa,— demà mateix farem la prova».

A l'endemà, en un moment que tingueren de lleure, i que el senyor Rector les deixà soles, una d'aquelles nenes esperonades per la curiositat, agafà els ferros del foc, que són unes estenalletes per a agafar les brases de carbó, i els posà entre llençol i llençol, al llit de la majordona.

Al cap de dos o tres dies, la majordona preguntà: «Nenes, que per casualitat m'heu vist els ferros del foc?...». Les nenes al sentir la pregunta enrogiren

vergonyoses, mirant-se somrientes de cua d'ull. Per fi la que havia tingut la cèlebre pensada, contestà: «Escolti, on dorm vostè?». «Ai, ai, vès ara quina pregunta!...». «Ja veurà; si dormís al seu llit, ja els hauria trobat».

RAFEL MASSIP

LICEO

L'incansable senyor Mestres, empresari del nostre Gran Teatre, segons referències, està ultimant els detalls necessaris per a que la propera temporada, de no haver-hi res de nou, s'inauguri el dia 16 de novembre, i millori, si és possible, a les anteriors.

Sembla que per a la funció inaugural serà cantada la famosa obra russa *Boris Godounoff*, dirigida pel mestre Sergi Koussevitzky, de tan bona memòria entre nosaltres.

ROMEA

Segueixen els preparatius per a l'actuació del gran Frégoli. Segons les noves que tenim, la curta tanda de sessions que donarà l'inimitable transformista constituiran un èxit.

NOVEDADES

Demà començarà an aquest teatre la temporada de tardor i hivern.

Debuta una companyia de circ integrada per valiosos elements dirigida per Mr. J. Ventura Gannan.

En parlarem.

POLIORAMA

Avui obre les portes el popular i favoregut teatre de la Rambla.

Les forces van comandades per Güell-Tudela-Asquerino-Cortés.

Es posarà en escena *La Barba de Carrillo* i *Abuela y nieta*, essent la funció a benefici de l'Associació de la Premsa Diària.

CÓMICO

Què és gran Barcelona!... segueix tan gran i tan nova com el primer dia.

En Galcerán fet un heroi i fent lo que vol del públic.

Per a avui hi ha anunciat el benefici del primer actor i director Enric Beut.

S'hi anem i s'hi cabem, que s'ha de dir tot, ja en parlarem.

BOSQUE

L'empresa d'aquesta casa, sempre a punt de satisfer al públic, organitzà el diumenge passat dues funcions a càrrec del baríton Josep Parera, que cantant les seves creacions *Las corsarias*, *El Vals de los Pájaros* i *La Verbena de la Paloma* entusiasma de debó al nombrós públic que hi acudí.

Estigueren com sempre al seu lloc, la Romo, la Torres, En Viñas i En Segura.

COMEDIA

Causes contràries a l'empresa, feren que's suspengués la representació de la formosa obra *Senyora àvia vol marit*, posant-se en

escena, en son lloc, la no menys formosa *Don Gonzalo o l'orgull del gec* i la joguina *El Carro del Vi*, havent-hi posat tots els de la casa la millor voluntat en la interpretació d'ambdues.

El públic aplaudí molt i en sortí satisfet.

Per a demà i diumenge, *Senyora àvia vol marit*, amb el debut de la primera actriu Na Maria Calleja.

POMPEYA

Diumenge es posaren en escena les dues obres de gran èxit *Mi cara mitad* i *Madrina de guerra*, obtenint una immillorable acollida mercès a l'acurada interpretació.

El "pistolero"

Nostres avis varen conèixer la «Colla de la Porra», a quin sol nom tots quedaven esblaimats, tan terrible era la seva fama. Ara nosaltres hem conegut i coneixem les bandes de «pistoleros», més terribles, si cap, que les colles de la porra, ja que els components d'aquelles, a fer-te molt de mal, tot lo més que't feien era algun xiribec al cap i algun blau a l'esquena; en canvi les colles de «pistoleros» d'ara són més tràgiques, ja que si et poses a tret i t'aullen bé, poden arribar-te a fer algun forat, per on junt amb la sang

TEATRO ROMEA
REAPARICION
DEL GRAN
TRASFORMISTA
Fregoli
EN UN MINUTO
20 PAPELES DISTINTOS
20 CAMBIOS DE TRAJES
20 FIGURAS DIFERENTES

En Lerroux.—Que hi entrem?...

En Pich i Pon.—I cal... Nosaltres som més transformistes que ell.

se t'escapi la vida. Però les coses d'aquest món fins les més amargues tenen la seva part còmica, i com totes, doncs, també tenen la seva part de comèdia aquestes tan asqueroses bandes, on han anat a fer cap totes les escòries de la vida, i que imposen la seva justícia injusta, per la força del dany que causa l'arma que empunyen.

Nosaltres en coneixem un dels components d'aquestes bandes. Un «pistolero» com se diu ell a si mateix, que si no fos per la seva degeneració que ens el fa fastigós, és un bon xic grotesc. I com que nostres amics són els amics dels nostres amics, te'l volem presentar a tu, car llegidor, ja que et tenim per un ver amic, a fi de que el coneguis, perquè si algun dia te'n vols servir no estiguis. Demana-li, que no se't negarà. Pot servir-te, per varies coses. Per a espantar a la sogra. Per a fer callar a les criatures quan ploren o no volen menjar (una espècie d'home del sac). Per a amenaçar algun deutor d'aquells que no et paguen i sembla que se't rifeu. Inclús quan està de males, o sia quan ha perdut, lo que pot arrabassar a la infeliç que viu amb ell i lo que cobra per a poguer ostentar el nom de la seva professió, allí al «bacarrat» o al «bosque» en qualsevol dels innombrables caus de perdició que per nostra Barcelona hi han; pot servir-te per coses de més pes i més perill, per a vigilar-te el magatzem o la fàbrica si en tens, o bé si et penses que la dona et fa el salt, per a seguir-li els passos. Per a altra cosa, fora d'aquestes, no te'n refiis, és inútil, no et serviria, doncs amb tot i la seva cara d'home de gènit, una cara d'aquestes que popularment són conegudes per «cara de tres déus», és incapaç de barallar-se amb ningú; ara volguer la raó a crits, això sí, però quan arriba l'ocasió o l'hora de les plantofades, llavors arria veles, doncs ja sap que rebria i si rebés, adéu prestigi d'home valent. I si no és bo per a barallar-se, pensa, que molt menys ho és per a matar a ningú.

Nosaltres fa molt temps que'l coneixem: el coneixem de quan era un perdut perquè no tenia una peseta a la butxaca, però llavors encara no havia perdut tota la vergonya, n'hi quedava una mica que li servia per a defensar una idea política que tenia, i de l'idea vivia, perquè els companys de la seva idea, com que pel seu enraonar el tenien pel més valent de la colla, el mantenien un xic cada hu, però entre tots amb bon tros de misèria.

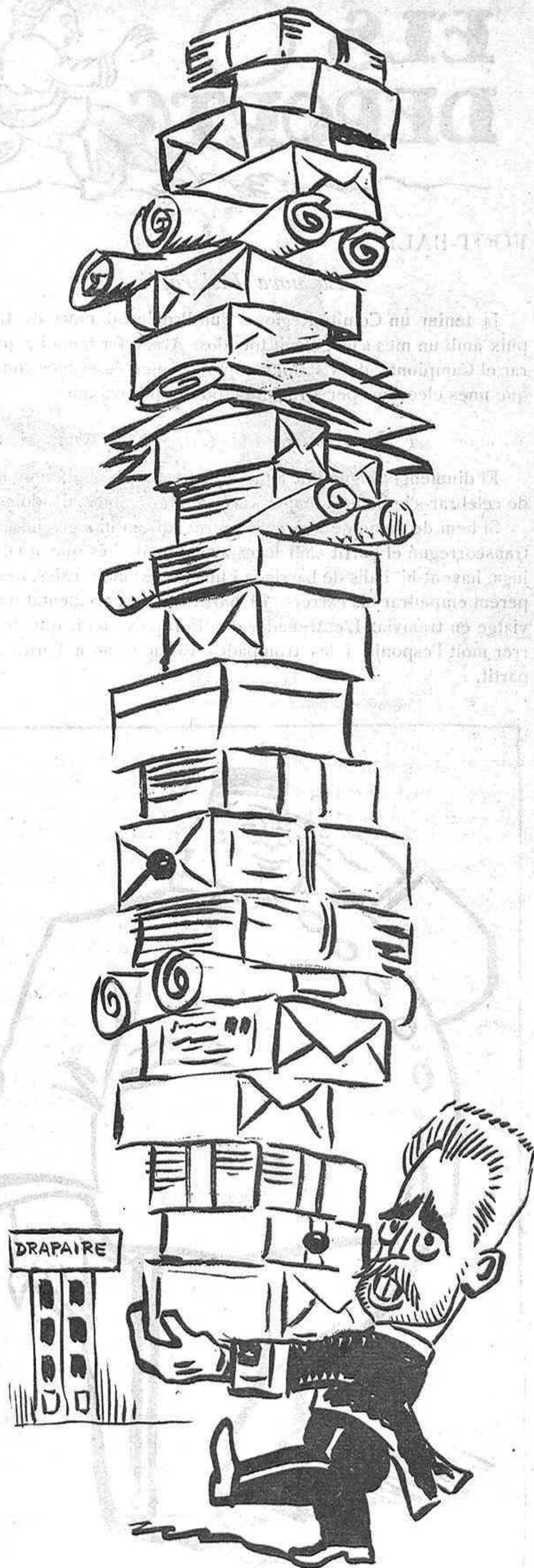
Ara feia un temps que'l vèiem molt mudat: vestits de luxe, «quevedos», bastó i sabates cares. Nosaltres no ens havíem deixat enganyar mai per les seves badladronades, era per això que si ell se'ns havia pintat per una mena de gos *bull-dog*, nosaltres sols el crèiem un gos petener, i pensàrem que veritablement aquells luxes tenien d'ésser pagats per algun director de multituds que s'havia deixat encerar amb la valentia d'aquell desgraciat.

Un dia vàrem trobar-lo bevent conyac (abans quan anava vestit de blau bevia canya) a un cabaret barato, ens acostàrem a la seva taula i entaulàrem conversa. Ens explicà la seva vida, en nosaltres es pot dir que s'hi confessà. Ens ho digué tot. Que era «pistolero». Que cobrava tant, i que el pagava fulano.

—Escolteu—li diguerem—i vos mateu gent?

—No senyor—ens contestà,—li asseguro que fins ara sempre he tirat enlaire, i també sempre sóc el primer de fugir.

Pobre «pistolero»! On ha anat a caure!—BOLVA

EN SANCHEZ GUERRA, COMERCIANT

—La millor manera d'acabar amb tant de paperam, és vendre'l al drapaire.

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

La nova Federació

Ja tenim un Comitè Regional i un Provincial nous de trinca, puix amb un mes s'han elegit tots dos. Ara, a fer feina i a preparar el Campionat de Catalunya, que promet ésser més competitiu que unes eleccions per a regidors, posem per màxim

A Sans.—Europa—Unió Sportiva

El diumenge tingué lloc aquest partit a Sans, puix amb motiu de celebrar-s'hi la festa major, varen lluitar ambdós bàndols.

Si hem de dir lo que vàrem «veure», direm una graciosa; puix transcorregué el partit amb força avorriment, i és que qualsevol juga havent-hi balls de barriada i unes noies molt caies, que esperem empedrar els carrers. El partit fou més accidentat que un viatge en tramvia: L'entrenador de l'Europa va tenir que fer córrer molt l'esponja, i les trompades varen estar a l'ordre... del partit.

A Melilla

En Pedret es deixà fer el primer goal de la forma més innocent que's puguin imaginar; un jugador va cridar «or-sai!», com hauria pogut dir «Demà m'afeitaràs!» (si està arreglada la vaga dels barbers), i el noi va deixar que entrés la pilota. En Costa va fer el goal de l'empat.

Quan faltava poc per a acabar, l'Europa va fer un altre goal, però els sansencs digueren que no ho era i... vàrem veure com el públic invadia el camp i es sospengué el partit. El donador de la copa va sortir custodiat per la guàrdia civil. «Le digo a usted, guardial...»

Avenç—Martinenc

A benefici de l'ex jugador Mariné es jugà aquest partit, que també fou molt mogut. Es varen fer goals de penaltys. Durant la segona part, En Geriot tenia que suplir an En Barrachina, però els de l'Avenç digueren que no volien... i aquí començaren les discussions. El varen treure del camp, però En Mariné el feu sortir altre cop, i després d'un rato de jugar, el feren retirar novament, i ja no va sortir més.

Com que també hi hagué mullader, es va acabar el partit abans del temps reglamentari. Què hi farem!

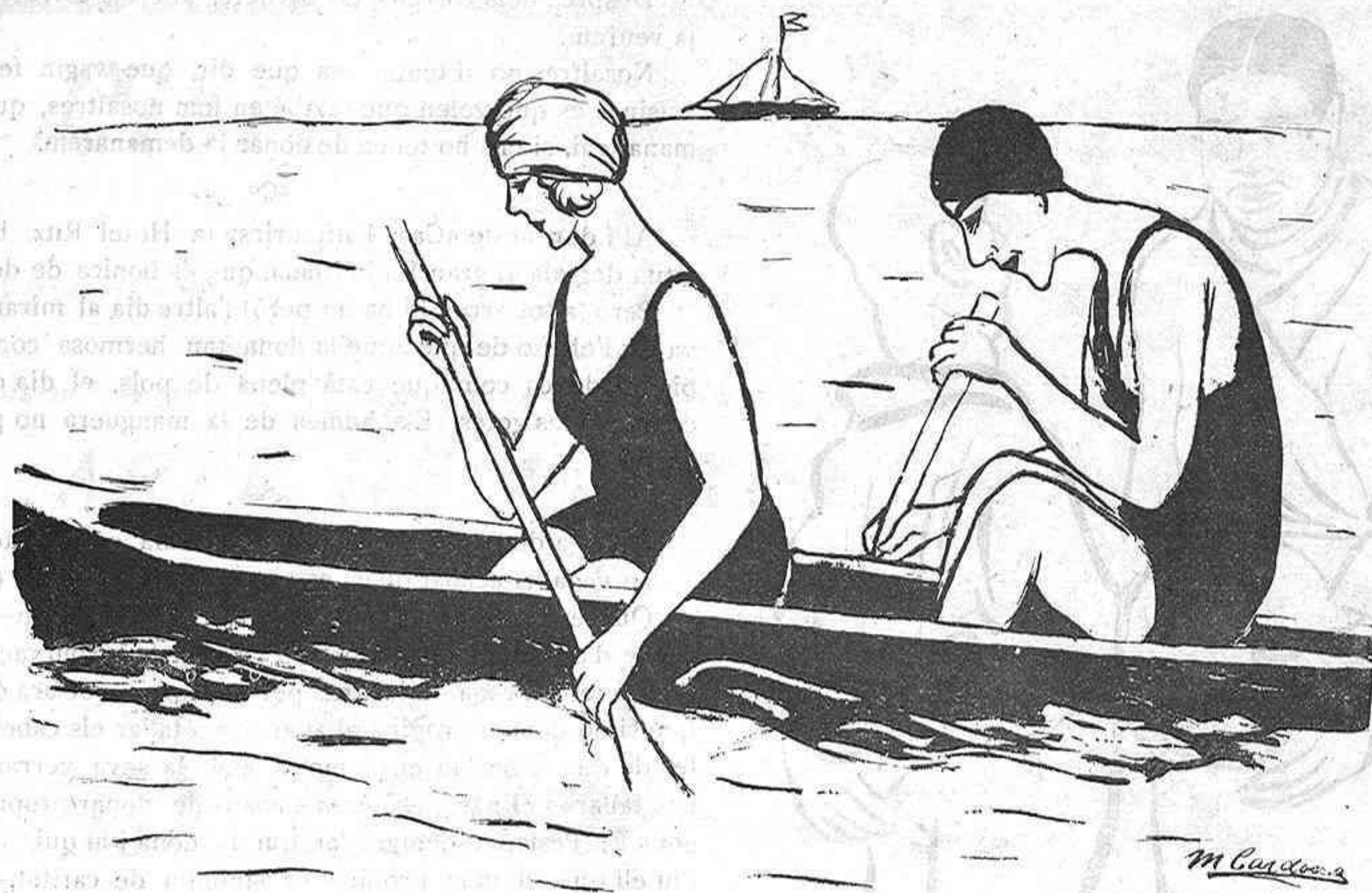
A Rubí.—Espanya—F. C. Rubí

Els nois de l'Espanya varen anar a fer un «bolo» a Rubí. Ens digueren que's varen divertir molt i que els rubinencs en saben bastant de jugar, però que guanyaren els «vermells» després de una lluita ben caia.

De Melilla

UN DIALEG FRESC

—Quina brisa, oi?
— I quin horitzó més arrodonit!

Júpiter-Badalona

Bonic va ésser aquest partit jugat entre jupiteristes i badaloinins. En Mauri va fer un goal, i després de bona lluita s'acabà el partit abans de l'hora per manca de llum

ATLETISME

A Sans es corregué el diumenge u a marxa atlètica que fou molt celebrada; l'Albesa va recórrer els set quilòmetres amb més naturalitat que nosaltres agafem un tramvia.

En la cursa a peu «Volta a Sans» varen guanyar l'Arbulí i En Pons, que's feren un tip de córrer per a arribar primers a la *Meta de Llegada*, segons deia un llençol que vàrem veure.

CICLISME

També a Sans hi hagué curses de «cicleros». Guanyà l'Abellaneda—no és el *Capitán idem*, eh? En Monteys també va arribar primer, guanyant a la «fiera» d'En Bober...

BOXA

Molta gent va anar el dimarts al «Iris», i és que hi havia festassa. L'Ortiz i En Moreno començaren la sèrie de lluites i, després d'una bona dòsi de «suc de pinya», varen quedar amb un match nul.

En Sergio i En Roca també s'apinyolaren de valent i, com els anteriors, un match nul.

En Ruiz i En Brown varen fer el combat de la nit, perquè hi hagué emoció, «pinya seca», i ens demostraren que'n saben un «nido» d'això de la boxa. Va guanyar En Ruiz, puix En Brown, a més del fatídic *ko*, va tenir la pega de caure del ring. Hi hagué bronca per part del públic, i En Casanovas, àrbitr, va fer llegir el reglament i el «pueblo soberano» va quedar satisfet.

En Barnils i l'Urtasum també feren un bon combat i els dos es varen cansar molt, semblava que anaven a préu fet. Va resultar guanyador En Barnils.

I per últim, l'esperat combat Gastón-Sáez. Aquests dos boxadors varen estar 15 rounds pegant-se moltes bufes i ens demostraren que per a guanyar-los s'ha de combatre amb... bombes de mà, perquè mirin que'n són de forts!...

Va guanyar En Sáez per punts, essent tots dos ovacionats. Xoca la, Peret, ets el rei del cop-de-puny!

Noves empreses i nous combats.—Se'ns ha dit que ja ha començat la febre de vetllades per a la temporada d'hivern.

L'Elías té la «Bohemia»; En Larruy està buscant hostatge; al «Iris» seguiran fent-ne cada dimarts, i encara sabem que són varis els organitzadors que pensen donar-nos més vetllades. Ai la mare! Tindrem que fabricar boxadors!

— Els combats que s'esperen són: Alís-Gastón, Alís-Sáez i la *reentrée* d'En Zaldívar contra En Villar, i uns altres que la setmana entrant direm.—NOLUS

Consells als nedadors

No us fiquen a l'aigua estan suats perquè la salarieu.

L'aigua dels rius, llacs, basses, etc., com que està plena de gèrmens afrosament patogènics, és millor fer-la bullir abans de que us hi fiquen.

Tingueu compte sobre tot en no ofegar-vos.

Es un dels deportes més útils, car obre als seus adeptes les portes de mil carreres honorables: renta plats, escura cloaques, pescador de canya, oficial de manguera, bacallaner, etc., etc.

FERRAN D'EGARA

EN ZAMORA I EN SANCHO

— Com anirà la pròxima temporada?
— Jo crec que la lluita serà tan forta, que potser no en tindrem prou amb els peus.

ESQUELLOTS

Hem començat els treballs per a la confecció de l'ALMANAC de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. Tots els poetes, prosistes i dibuixants de Catalunya, queden convidats, des d'ara, a col·laborar-hi. Preferirem les proses no molt llargues, sucoses de gràcia, enjogassament, humor i malícia, però no desdenyarem els bons versos. De ninots tants com vulguin, mentre tinguin aquella gràcia que tant crèdit ha donat a les nostres publicacions. Anem a fer una cosa bonica, artística i divertida. Que les Muses els donin inspiració, etc., etc., com es diu en els cartells dels Jocs Florals. La nostra tradició és bon humor. Que aquest no manqui als nostres col·laboradors en el moment d'agafar la ploma, ni mai si pot ésser, que el bon humor és mitja vida!

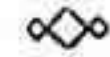
Fa dies que no hem pogut esquellotar a nostres simpàtics amics Marquès d'Alella i Enric Mainés.

La culpa no és pas nostra, ni d'ells tampoc, la culpa la té la calor i l'estiueig del cèlebre Vidal i Guardiola. Quan aquest torni, tenim la seguretat que com que és un home molt fresc, la calor se'n anirà, i llavors a Casa la Vila les nicieses abundaran d'allò més.

Es diu que potser molt prompte hi haurà vaga de carreters. Sembla que de nou això de les vagues s'hagi posat de moda.

Després dels correus, els barbers, ara els carreters, després... ja veurem.

Nosaltres no hi tenim res que dir, que vagin fent, i que ens avisin si és que volen que també en fem nosaltres, que per a demanar rai, si ens ho tenen de donar ja demanarem!

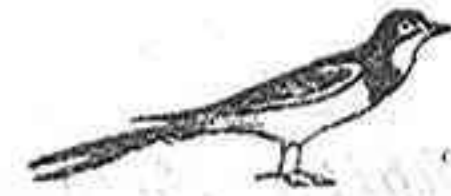
Allí davant de «Casa l'atipa rics» (a) Hotel Ritz, hi ha una estàtua deguda al gran Vallmitjana, que és bonica de debó.

Però (a tot arreu hi ha un però) l'altre dia al mirar-nos-la, ens va fer l'efecte de que aquella dona tan hermosa com és, tenia la pigota, doncs com que està plena de pols, el dia que plou s'hi coneixen les gotes. Els homes de la manguera no podrien rentar-la?

La vaga de barbers s'ha acabat; un dia o altre tenia d'ésser. La vaga ha acabat quasi es pot dir amb la derrota dels barbers.

Qui tenia raó ni ho volem saber, lo que si sabem—ja fa temps—que d'aquestes lluites qui se'n ressent és la butxaca del qui no en pot fer de vaga—nosaltres per exemple—que ara ens trobarem que si no donem propina al anar-nos a tallar els cabells, en comptes de que el barber ens empipi amb la seva xerrameca, potser ens tallaran el nas, però *bueno*, abans de donar propina—que segons En Pestaña, denigra al qui la dóna i al qui la reb, doncs diu ell que el nom propina és sinònim de caritat,—ens hi pensarem.

Què són els divuit anys?

Són un neguit de viure,
són un desig de riure
que mor al sentdemà,
són transports amorosos,
que es tornen temerosos,
al bell punt d'esclatà.
Són petons d'amagat
i vots de castedat...
i tot una follia!
I són les il·lusions
que's desfan com visions
tot just al florir el dia.
Es aquella enyorança
que ens fa pensar amb recança
amb els bells jocs d'infants;
després amb displicència
i amb *pose* de sapiència
voldriem ser més grans.
Són els bells divuit anys
un viure ple d'afans
i tot una tendresa...
De la vida la flor,
té l'encís d'un dolç plor
quan s'entra a la vellesa!

GIMÉNEZ

Respostes pagades

Nis: Es molt fluixet; un altre dia pot fer cosa millor.—Petrone II: Anirà lo de vostè, així com altres coses seves que tinc en cartera. Vagi enviant, per això, i, si pot ésser, alguna coseta en prosa, perquè de versos ens en sobren. Això no vol dir que els seus versos no siguin ben rebuts.—Un català de Barcelona: Vostè té bones pensades, però els seus versos són sempre molt deficients. Per què no escriu amb una prosa senzilla i clara, i potser podrem aprofitar les seves coses?—Aguileta: Mercès. Anirà gai rebé tot, i la prosa molt aviat.

El Libro de las Adivinanzas

o sea LA BUENAVENTURA

Y también de los secretillos del corazón, tunanterías ocultas, macandaes hipócritas
y otras cosuelas adivinadas por la GITANA AZUCENA

Seguida de un apéndice utilísimo al bello sexo, pues entre otras cosas barbiantas se encuentra el

ARTE DE ATRAPAR MARIDO

Un tomo 8.º

Pesetas 2'50

GABRIEL ALOMAR

POESIES

LA COLUMNA DE FOC

Un volum:

Pesetes 3

El Arte en España

TOMOS PUBLICADOS

1.º La Catedral de Burgos	10.º El Greco
2.º Guadalajara - Alcalá de Henares	11.º Aranjuez
3.º La casa del Greco	12.º Monasterio de Poblet
4.º Real Palacio de Madrid	13.º Ciudad Rodrigo
5.º Alhambra I	14.º Goya en el Museo del Prado
6.º Velázquez en el Museo del Prado	15.º La Catedral de León
7.º Sevilla	16.º Palencia
8.º Escorial	17.º Alhambra II
9.º Monasterio de Guadalupe	18.º Valladolid

Precio de cada tomo:

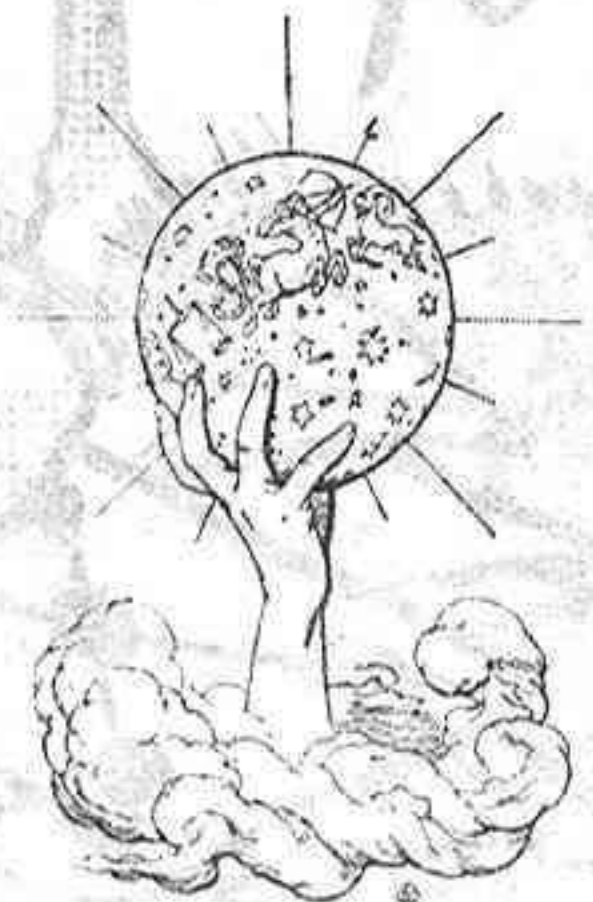
PESETAS 2

Pronto aparecerá el popularísimo libro

EL AÑO EN LA MANO

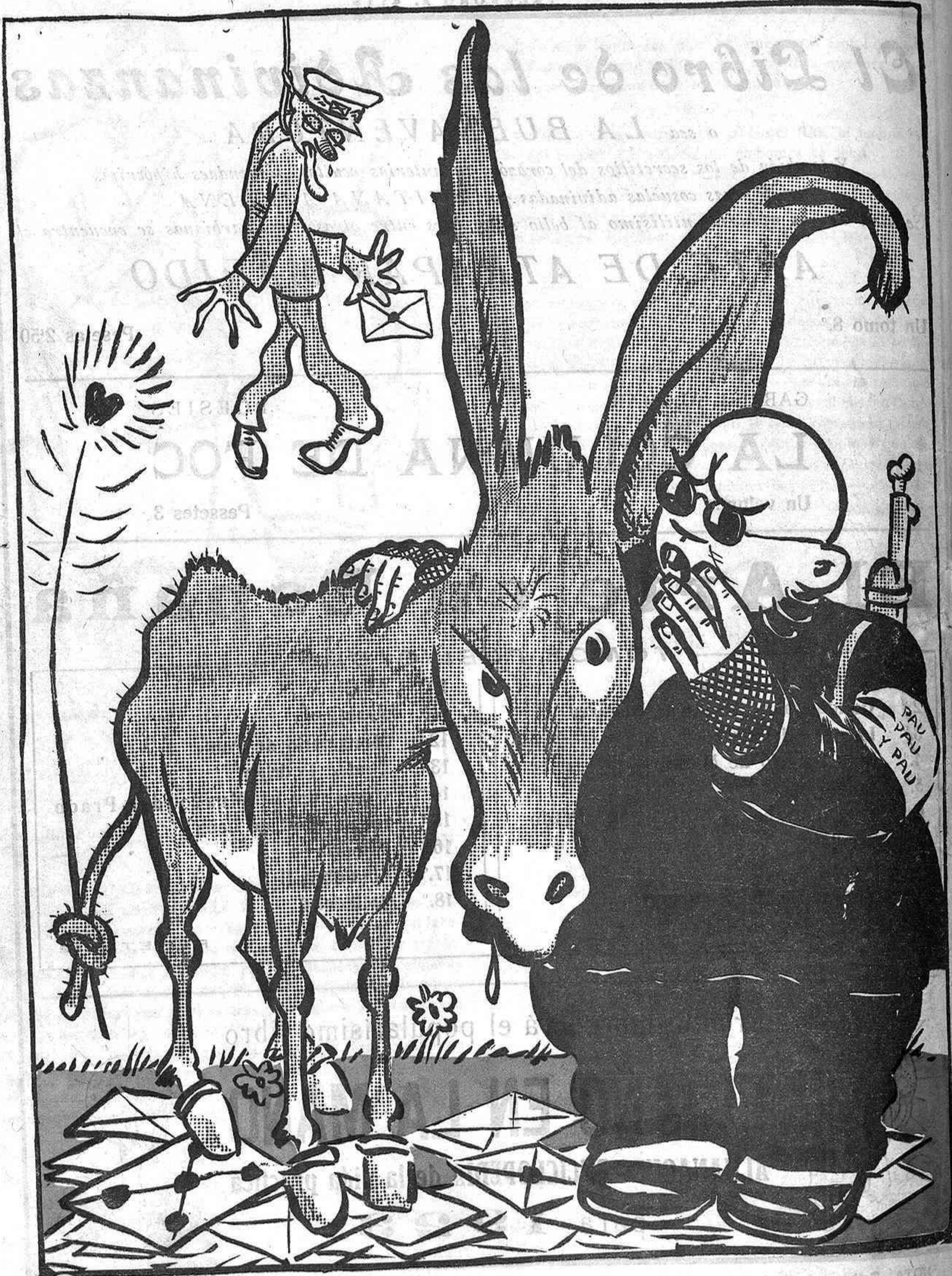
ALMANAQUE - ENCICLOPEDIA de la vida práctica

para 1923

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

CONSELL PRUDENT

—Sigues manso, no tiris cosses, que ja veus com acaben els atrevits.
—Jo sé fer millor les coses.